

It is shown that in combination with traditional pedagogical methods in the context of distance learning the newest methods of e-learning are important. Verbal and visual information together facilitate further recovery in memory of the received information. Such methods are interesting and developing under the conditions of effective interaction of teachers and students and reliable, high-quality Internet communication. It is noted that the distance educational process is impossible without the readiness of both parties to interact at a distance. The question of possibilities of development of individual abilities of students, encouragement to development of ability of concentration of attention, support of aspiration to restore easily in memory the listened material is considered. The importance of using information technologies for the formation of skills of using online communications of the future specialist is revealed. To optimize the educational process, an attempt is made to practically check the perception of information by students in the process of using online technologies.

It was found that the perception of visual information in physics, which is carried out through the use of computer support tools, makes the presented material interesting and understandable. Visual presentation of the material activates logical, critical and figurative thinking, promotes better perception of information, development of imagination, concentration, helps to analyze, systematize, summarize a large amount of information. Explaining the learning material with the help of simple images reduces the time of learning the material, and avoids overloading the attention. Visual thinking of future professionals allows you to carry out the educational process in accordance with the requirements of modern information space, to acquire skills to work with it.

Key words: visual information, perception, educational process, physics, logical thinking, systematization, comparison, distance learning, online resources.

УДК 378:811.11

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.45>

Мирковіч І. Л.

РОЛЬ КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО”

У статті розкрито проблему навчання англomовного професійного мовлення студентів 3 курсів спеціальності “Образотворче мистецтво” з урахуванням когнітивно-комунікативного підходу. Проаналізовано наявні визначення вітчизняних та зарубіжних вчених щодо поняття “когнітивно-комунікативний підхід” у навчальному процесі і встановлено специфіку його використання в процесі навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво”. Щодо застосування когнітивно-комунікативного підходу до навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” іноземної мови, то він означає безпосередню комунікативну взаємодію студентів, моделювання ситуацій реального професійного спілкування іноземною мовою, стимулювання мовленнєво-розумової активності тих, хто навчається. У роботі визначено етапи навчання англomовного професійного мовлення та комплекс методичних дій для розвитку вмінь англomовного професійного діалогічного і монологічного мовлення, а саме: аналіз, комбінування і трансформація фахового тексту, генерування власних ідей, аналогізування, планування алгоритмів виконання навчальних дій іноземною мовою. Представлено групи вправ, що запроваджуються на кожному з трьох етапів, а саме: I) на когнітивно-збагачувальному етапі запроваджуються такі вправи, як мовні та трансформаційні, з метою формування фахового лінгвокомунікативного мінімуму студентів, II) на когнітивно-діяльнісному етапі запроваджуються трансформаційні, аналітичні, рецептивно-репродуктивні, умовно-комунікативні вправи з метою розвитку професійних англomовних передмовленнєвих умінь студентів, III) на когнітивно-комунікативному етапі запроваджуються комунікативно-когнітивні вправи з метою розвитку професійних англomовних мовленнєвих умінь студентів. Під час навчання у студентів монологічні і діалогічні мовленнєві вміння формується комплексно й інтегративно. Всі означені методичні дії виконуються в аспекті когнітивно-комунікативного підходу.

Ключові слова: англomовне професійне мовлення, когнітивно-комунікативний підхід, комплекс методичних дій, образотворче мистецтво.

Нині Україна дедалі активніше входить до світового суспільства, стає активним партнером у міжнародному освітньому просторі, має змогу надати найбільш старанним студентам шанс отримати середню та вищу освіту за кордоном, налагодити зв'язки з європейською спільнотою. Враховуючи цю ситуацію, можна стверджувати, що виникає негайна потреба у провадженні трансформаційних процесів, пов'язаних із викладанням іноземної мови у ВЗО. Одним із напрямів модернізації сучасної вищої школи є впровадження в освітню парадигму когнітивно-комунікативного підходу, націленого на те, щоб забезпечити студента не тільки теоретичними знаннями з певної навчальної дисципліни, а й сформувати в нього практичні вміння і навички задля вирішення певних комунікативних завдань із фаху, які потребують пізнавально-мисленнєвої діяльності студента, а також розвинути здатність сприймати, аналізувати, обробляти, структурувати інформацію, подану іноземною мовою. У зв'язку з цим особливу увагу потрібно приділити навчанню іноземної мови за професійним спрямуванням у нелінгвістичних вишах, що передбачає досягнення високого рівня володіння іноземною мовою як запоруку майбутньої успішної кар'єри студента.

Проблема навчання англomовного професійного мовлення студентів нелінгвістичних спеціальностей вже вирішувалися в наукових працях багатьох дослідників, а саме: навчання іншомовного говоріння майбутніх економістів досліджувалося О. Биконею (2006), О. Каменським (2008), С. Боднар (2016); працівників сфери обслуговування – Я. Окопною (2012); маркетологів – А. Онуфрив (2017); фахівців сфери туризму – М. Митник (2014); юристів – Н. Алонцевою (2007), Л. Ступніковою (2010), Т. Дружченко (2018); журналістів – А. Гулалою-Нурі (2014); інженерів – О. Попель (2015); психологів – І. Левчик (2014) та іншими. Висвітлення проблем професійно орієнтованого навчання іншомовного мовлення знаходимо і у працях зарубіжних учених, як-от: Е. Thomas Brewster, Elizabeth S. Brewster (1982), С. Kennedy, R. Bolitho (1984), С. Jacobson (1997), К. Gatehouse (2001), М. Bojović (2006), J. Richards (2006), Т. Oradee (2012), Y. Hmaid (2014), Е. Owen (2019) та інших. Однак у жодній із вищезначених робіт не йдеться про навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” іншомовного професійного мовлення з урахуванням когнітивно-комунікативного підходу, що й робить проблему актуальною і потребує її детального вивчення згідно з новою концепцією МОН щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти в Україні від 13.07.2019 р.

Метою статті є навчання англomовного професійного мовлення студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” в аспекті когнітивно-комунікативного підходу. А завданнями виступають такі: 1) розкрити сутність когнітивно-комунікативного підходу і встановити особливості його використання в процесі навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” англomовного професійного мовлення; 2) встановити етапи навчання англomовного професійного мовлення студентів спеціальності “Образотворче мистецтво”; 3) визначити комплекс методичних дій для розвитку вмінь англomовного професійного мовлення студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” в аспекті когнітивно-комунікативного підходу.

Для досягнення названої мети використовувалися: метод вивчення і аналізу лінгвістичної, педагогічної і методичної літератури за темою та метод моделювання процесу навчання англomовного професійного мовлення студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” в аспекті когнітивно-комунікативного підходу.

Для того щоб розпочати розробку відповідної системи навчання англomовного професійного мовлення студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” в аспекті когнітивно-комунікативного підходу, що й виступає кінцевою метою нашого дослідження, необхідно передусім визначити поняття “когнітивно-комунікативний підхід” до навчання іноземних мов.

Термін “підхід”, зазначає С. Ніколаєва, означає “вихідну концептуальну позицію, яка є вирішальною у розгляді і визначенні інших підпорядкованих концептуальних положень; іншими словами, це стратегія навчання” [5, с. 38]. Щодо когнітивно-комунікативного підходу загалом, то він передбачає взаємозв’язок когнітивної та мовної сфер свідомості людини.

Когніція, за О. Селівановою, – це пізнавальний процес як набуття досвіду, отримання знань шляхом сенсорного сприйняття світу за допомогою органів чуття, інтеріоризації у свідомості результатів цього сприйняття, обробки і переробки набутих знань на підставі внутрішнього рефлексивного досвіду, мовної інтерпретації та переінтерпретації [8, с. 218]. Щодо комунікації, то це – цілеспрямований процес інформаційного обміну між двома і більше суб’єктами за допомогою певної семіотичної системи. У суспільстві комунікація виконує інтегративну роль: вона опосередковує всі види соціальної діяльності, сприяє соціалізації особистостей, акумулює суспільний досвід і транслює його від покоління до покоління, зберігає культуру, служить чинником цивілізаційної, етнічної та групової ідентифікації [8, с. 243]. Комунікативний підхід дає змогу опанувати іноземну мову на рівні, достатньому для адаптації в країні, мова якої вивчається, дає студентам інструмент для навчання, перетворюючи іноземну мову на такий самий спосіб пізнання світу, як і рідна мова [7, с. 57].

Когнітивний компонент комунікативної компетенції, як стверджує С. Майборода, пов’язаний із пізнавальними процесами особистості, особливостями їх розвитку, формуванням специфічних і загальнокультурних знань, комунікативних умінь і навичок [4]. Когнітивний підхід до навчання іноземних мов, зауважує С. Боднар, реалізується, якщо студент є активним учасником процесу навчання, а не просто об’єктом навчальної діяльності викладача. Саме когнітивний підхід у навчанні робить комунікативну методику навчання іноземних мов більш динамічною і надає новий імпульс для поновлення методичної думки [1, с. 36].

Своєю чергою когнітивні психологи (П. Етмер і Т. Ньюбай) більше наголошують на тому, що учні знають і як вони приходять до цього, ніж на тому, що вони роблять. Із цієї причини когнітивний підхід фокусується на осмисленні знань та допомозі учням організувати та пов’язати нову інформацію з попередніми знаннями. За думкою вчених, навчання має базуватися на наявних ментальних структурах/схемах студента, щоб бути ефективним [10]. Когнітивізм пов’язаний із висвітленням того, як процес навчання відбувається в різних контекстах, пропонуючи стратегії, що сприяють навчанню студентів, підкреслює К. Йлмаз [13, с. 211]. Щоб допомогти студентам ефективно обробляти інформацію, стверджують Дж. Перри і Б. Вілсон, вчитель має застосовувати такі стратегії в процесі викладання своїх предметів, як-от: забезпечувати організований інструктаж; пов’язувати новий матеріал із тим, що вже відомий студентам; визначати межі уваги (сенсорний реєстр); визначати обмеження короткочасної пам’яті; поєднувати стратегії кодування з матеріалом, який варто засвоїти; надавати можливості як для вербального, так і для уявного кодування; організовувати різноманітні можливості для практики; допомагати студентам стати “самоорганізованими” [11; 12].

Когнітивно-комунікативний підхід до навчання, за Б. Глуховим і А. Щукіним, – це “така організація навчального процесу, основу якого становить комунікативна взаємодія студентів, яка забезпечує участь кожного з них як об’єкта і суб’єкта пізнавальної діяльності” [2, с. 47]. А. Щепілова підтримує цю думку, стверджуючи, що “когнітивно-комунікативний підхід аналогічний пізнавальному підходу, який насамперед полягає у засвоєнні теорії мови, яка вивчається переважно у вигляді роботи над вивченням правил із фонетики, граматики й слововживання. Тренуванню відводиться незначна роль, а на противагу йому акцент робиться на свідомому конструюванні висловлювання іноземною мовою” [9, с. 13]. Є. Кубрякова додає, що сутність цього підходу в “спрямуванні процесу навчання на розв’язання таких проблем, як-от: сприйняття, пізнання, розуміння людиною дійсності; набуття, оброблення, структурування і використання знань; обізнаність із пізнавальними процесами, засобом яких забезпечується необхідна мовленнєва діяльність студентів та пояснення цих процесів” [3].

Основними характеристиками навчальних занять на базі когнітивних теорій, вважають П. Етмер і Т. Ньюбай, є такі: акцент на активному залученні студентів до навчального процесу; метакогнітивний тренінг (самостійне планування, моніторинг та перегляд); акцент на структуруванні, упорядкуванні та послідовності викладу інформації для полегшення оптимальної обробки (використання когнітивних стратегій, таких як: визначення структури, узагальнення, аналіз та синтез, чітка організація процесу); створення навчальних середовищ, що дозволяють та заохочують студентів встановлювати зв’язки з раніше вивченим матеріалом (тренування раніше сформованих навичок; використання відповідних прикладів) [10].

Вважаємо, що когнітивно-комунікативний підхід до навчання студентів нелінгвістичних спеціальностей іноземних мов є найдоцільнішим, бо він забезпечує інтерактивну комунікацію студентів, моделює ситуації професійного спілкування іноземною мовою відповідно до певної спеціалізації і збуджує мовленнєво-мисленнєву активність студентів.

Щодо застосування когнітивно-комунікативного підходу до навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” іноземних мов, то він означає “безпосередню комунікативну взаємодію студентів, моделювання ситуацій реального професійного спілкування іноземною мовою, стимулювання мовленнєво-розумової активності тих, хто навчається” [6, с. 100] і передбачає впровадження когнітивних стратегій в комунікативну діяльність студентів. Розглянемо безпосередньо процес навчання. Експериментальне навчання проводилося зі студентами 3 курсів спеціальності “Образотворче мистецтво” на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням і передбачало три етапи, на кожному з яких висувалися певні цілі навчання, що поступово ускладнювалися. Етапами навчання було визначено такі: когнітивно-збагачувальний, когнітивно-діяльнісний та когнітивно-комунікативний.

Метою першого – **когнітивно-збагачувального** – етапу було озброєння студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” знаннями лінгвокомунікативного мінімуму в межах їхнього професійного мовлення. Процес навчання на цьому етапі відрізнявся накопичувальним характером і передбачав використання таких прийомів навчання, як демонстрація зразків професійного мовлення, пояснення фахових термінів (наприклад, *landscape, seascape, cityscape, still life, easel*) та особливостей їх уживання в ситуаціях, первинне закріплення матеріалу, робота з професійними текстами з образотворчого мистецтва, вилучення з текстів професійної інформації за темами, що вивчаються, реконструювання текстів (їх звуження, розширення), аудіопред’явлення англомовних професійних мінітекстів за темами.

Метою другого – **когнітивно-діяльнісного** – етапу було формування іншомовних передмовленнєвих умінь студентів. Досягнення навчальної мети передбачало вирішення таких завдань: формування вмінь структурувати смислове ціле із серії висловів, сприймати та інтерпретувати професійний текст відповідно до ситуації спілкування, формувати й розвивати вміння реалізації інтенції, кодувати й декодувати інтенції на рівні мовленнєвого акту, коректувати мовленнєву тактику залежно від реакції партнера. Передбачалось використання таких прийомів навчання: читання, розуміння і аналіз професійних текстів, відтворення цих текстів, складання власних монологічних текстів і діалогів за зразком, проведення парних рольових ігор.

Метою третього – **когнітивно-комунікативного** – етапу було формування і вдосконалення англомовних мовленнєвих умінь студентів третіх курсів спеціальності “Образотворче мистецтво”. Досягнення навчальної мети передбачало вирішення таких завдань: самостійне використання комунікативних і когнітивних стратегій англомовного професійного мовлення в реально-професійній комунікації, вдосконалення вмінь реалізації різних шляхів розгортання теми, планування, прогнозування виступів, вдосконалення вмінь самостійного продукування професійного англомовного мовлення. Зазначений етап передбачав використання таких прийомів навчання, як моделювання реальних комунікативних ситуацій із фаху, виступи з доповіддю, виконання творчих завдань, аналіз проблемних ситуацій, проведення ділових ігор, презентацій, захист творчих проєктів.

Представимо комплекс методичних дій, які пропонуємо запроваджувати в процесі навчання студентів третіх курсів спеціальності “Образотворче мистецтво” англомовного професійного мовлення в аспекті когнітивно-комунікативного підходу. Залежно від етапу навчання реалізовувалися певні групи вправ і виконувалися відповідні методичні дії.

На I етапі запроваджувалися **мовні та трансформаційні групи** вправ. Мета *мовних вправ* – формування лінгвокомунікативного мінімуму студентів англомовного професійного мовлення. Лінгвокомуніка-

тивний мінімум включав мовні та мовленнєві одиниці з образотворчого мистецтва та фрази мовленнєвого етикету для подальшого складання повноцінних виступів монологічного і діалогічного характеру. Вправи передбачали ознайомлення, розпізнавання і відтворення мовних явищ, їх вживання в словосполученнях і реченнях, визначення значення професійних термінів, пояснення цих значень англійською мовою. Мета *трансформаційних вправ* полягала у формуванні навичок та розвитку вмінь сприйняття й здійснення комунікативних дій. Вправи передбачали трансформацію, підстановку, перебудову частин речень, заміну одних компонентів іншими, редагування фраз і мінітекстів, виправлення помилок і неточностей у структурі фраз. Надамо приклади.

Вправа 1. Мета: ознайомити студентів із мовними та мовленнєвими одиницями професійної спрямованості з образотворчого мистецтва, навчитися розпізнавати ці одиниці в тексті. Інструкція: a) Look through the following words, read, translate, write into your vocabularies. b) Read the given text and take out the lexical units belonging to “Art” topic. Group them and make up your own sentences with them.

Art words: oil painting, battle painting, genre painting, historical painting, landscape painting, monumental painting, mural painting and portraiture

Text. The British Museum

In the first place the British Museum is a great library, one of the largest in the world with five or six million books; secondly, the British Museum is a great scientific institution, generally known as Natural History Museum; then there is an enormous collection of manuscripts, ranging in date from the most ancient papyri to modern political papers; there is also one of the most important Print Rooms in the world, and a Medal Room. The British Museum, opened in 1759, began as a private Cabinet of Curiosities and in its first years it contained few objects which could be dignified as works of art. Nowadays the Museum presents the samples of antique art, applied art, fine art, folk art, oriental art, graphic art. The visitors can see oil painting, battle painting, genre painting, historical painting, landscape painting, monumental painting, mural painting and portraiture.

Вправа 2. Мета: сформувати навички вільного оперування мовними фаховими одиницями, навчити студентів замінювати одні компоненти іншими. Інструкція: Interpret the following sentences from the topic “Painting”, explain the meaning of the sentence using the other words: 1) *Paintings can say a lot about the artist,* 2) *All painting techniques are attractive in their own way,* 3) *Visiting art galleries I develop my painting skills and go in for self-study.*

Вправа 3. Мета: навчити студентів реконструювати текст, розширюючи його шляхом введення додаткових фахових лексичних одиниць за змістом тексту. “*There are many different forms of art, among them: music, theatre, literature and others. However, my favourite form of art is painting. I love visiting art galleries and museums to look at exquisite paintings. In my opinion, paintings can say a lot about the artist and his views on life. All artists try to express their feelings and emotions in their paintings. The most common definition of painting is the art of portraying and representing objects with line and colour*”.

На другому – когнітивно-діяльнісному – етапі впроваджувалася вправа на розвиток передмовленнєвих умінь: *трансформаційні, аналітичні, рецептивно-репродуктивні, умовно-комунікативні*. Наведемо приклади.

Вправа 1. Мета: сформувати у студентів уміння відтворювати текст з опорою на його початок. Інструкція: Dramatise the following situation according to its beginning: *Ви – декан художньо-графічного факультету, до якого звернулися майбутні абітурієнти з проханням більш детально розповісти про факультет, на якому вони планують вчитися.*

Dean: Good morning, our future students, I am glad to meet you here. What are you interested in? – *Student 1:* Good morning, next year I will apply my documents for this University, art faculty. Can you tell me what subjects I will learn if I enter? *Student 2:* And who will teach us if we enter? *Dean:* *Student 1:* *Dean:* *Student 2:*

Вправа 2. Мета: навчити студентів використовувати когнітивні стратегії для реалізації мовленнєвої тактики. Інструкція: Role play the following situation using the cognitive strategies.

1. Розкажіть своєму другу художнику про артвистави, що організовувалися для молодих митців у минулому році в приміщенні *the Grosvenor* в Лондоні і були дуже популярними. Переконайте його взяти участь у такій виставі.

Вправа 3. Мета: розвинути в студентів уміння ідентифікації й реалізації стратегії мовленнєвої дії. Інструкція. Comment on the following phrases: 1) Art is power. (Longfellow). 2) Life is short, art long. (Hippocrates).

На третьому – когнітивно-комунікативному – етапі впроваджувалась *група вправ* на формування та вдосконалення професійних мовленнєвих умінь. Це *когнітивно-комунікативні вправи*, що націлені на створення вільного діалогу, некерованої дискусії, проблемного обговорення, розігрування професійних ситуацій. Наведемо приклади.

Вправа 1. Мета: розвинути вміння вільного продукування англomовного професійного мовлення. Інструкція: Prepare the monologue speech on the topic “A visit to the Art Gallery”. Present Power Point presentation on this topic in class, be persuasive, use the cognitive strategies.

Вправа 2. Мета: розвинути продуктивні професійно-мовленнєві вміння. Інструкція. Divide into groups and dramatize the following situations.

1. A guide in a picture gallery comments on paintings of old masters. Mrs. Smith, a middle-aged woman, one of the group of tourists, is listening to the guide's explanations. But she keeps interrupting the guide with many rather pointless questions. Another tourist, Mrs. Brown, interrupts the guide too by expressing her emotions about the pictures all the time. One man of this group, Mr. Cook, likes the pictures of modern art and he says about it permanently. He asks to return to the hall where these pictures are exhibited. He gives his reasons for it.

2. The scene is set at an exhibition of modern art. Mr. George, an elderly art critic, conservative in his views, eager to condemn anything new and original, and Dick Moray, a young artist, fond of modern art, are discussing the pictures in a heated manner. Dick's girlfriend enthusiastically supports all he says. A skeptically minded visitor, who is passing by, is sure that no young artist can create anything of value. His wife is in raptures over everything she sees at the exhibition.

Вправа 3. Мета: закріпити вміння будувати цілісну промову професійної спрямованості, враховуючи комунікативну мету і параметри комунікативної ситуації. Інструкція: Imagine that you are a representative of an international art conference. Choose one of the current issues in the field of modern art and suggest your point of view on it. Be persuasive, use the cognitive strategies.

Зауважимо, що під час навчання у студентів монологічні і діалогічні вміння формувалися комплексно й інтегративно, тому межі між представленими групами вправ були досить умовними.

Висновки. Підсумуємо, навчання студентів спеціальності “Образотворче мистецтво” англomовного професійного мовлення з урахуванням когнітивно-комунікативного підходу передбачає взаємозв'язок когнітивної та мовної сфер свідомості студентів. У процесі занять впроваджувалися такі методичні дії: аналіз, комбінування, трансформація фахового тексту, генерування власних ідей, аналогізування, планування алгоритмів виконання навчальних дій іноземною мовою. Навчання студентів здійснювалося за трьома етапами (когнітивно-збагачувальний, когнітивно-діяльнісний та когнітивно-комунікативний). Залежно від етапу навчання реалізовувалися певні групи вправ. На I етапі запроваджувалися мовні та трансформаційні вправи з метою формування фахового лінгвокомунікативного мінімуму студентів. На II етапі запроваджувалися такі вправи, як трансформаційні, аналітичні, рецептивно-репродуктивні, умовно-комунікативні, з метою розвитку професійних англomовних передмовленнєвих умінь студентів. На III етапі запроваджувалися когнітивно-комунікативні вправи з метою розвитку професійних англomовних мовленнєвих умінь студентів. Зауважимо, що під час навчання монологічні і діалогічні вміння формувалися комплексно й інтегративно.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці методики навчання писемного англomовного професійного мовлення студентів старших курсів спеціальності “Образотворче мистецтво” на основі когнітивно-комунікативного підходу.

Використана література:

1. Боднар С. В. Когнітивний підхід до формування англomовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей. *Наука і освіта : науково-практичний журнал*. 2014. № 10/СХХVII. С. 34–38.
2. Глухов Б. А., Щукин А. Н. Термины методики преподавания русского языка как иностранного. Москва : Рус. яз., 1993. 371 с.
3. Кубрякова Е. С. О когнитивной лингвистике и семантике термина «когнитивный». *Вестник Воронежского государственного университета. Серия Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2001. С. 4–10.
4. Майборода С. В. Коммуникативно-когнитивный подход в обучении связной речи иностранных студентов-медиков. *Педагогика высшей школы*. 2016. N 1 (4). С. 66–68. URL: <https://moluch.ru/th/3/archive/21/762/> (дата звернення 07.02.2021).
5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 1999. 320 с.
6. Миркович І. Л. Навчання майбутніх журналістів іноземного діалогічного мовлення в аспекті когнітивно-комунікативного підходу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5*. 2020. Вип. 74. С. 97–101.
7. Пономарёва О. И., Витухина Н. В., Новик С. А. Когнитивно-коммуникативные и индивидуально-ориентированные методики преподавания иностранного языка в высшей технической школе. 2015. URL: http://www.rusnauka.com/SND/Pedagogica/5_ponomarjovao.i.doc.htm (дата звернення 7.02.2021).
8. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
9. Щепилова А. В. Коммуникативно-когнитивный подход к обучению французскому языку как второму иностранному : монография. Москва : Просвещение, 2003. 338 с.
10. Ertmer P. A., Newby T. J. Behaviorism, cognitivism and constructivism; Comparing critical features from an instructional design perspective. *Performance Improvement Quarterly*. 1993. N 6. P. 50–66.
11. Perry J. D. Learning and cognition in education. Cognitive approaches: Basic information processing model. 2002. URL: <http://education.indiana.edu/~p540/webcourse/cip.html>. (дата звернення: 7.02.2021).
12. Wilson B. G. 1995. Maintaining the ties between learning theory and instructional design. Paper presented at the meeting of the American Educational Research Association, San Francisco, CA, March. URL: https://www.academia.edu/17480959/Maintaining_Ties_between_Learning_Theory_and_Instructional_Design (дата звернення: 07.02.2021).
13. Yilmaz K. The Cognitive Perspective on Learning: Its Theoretical Underpinnings and Implications for Classroom Practices. *The Clearing House*, 2011. N 84. P. 204–212.

References:

1. Bodnar, S. V. (2014). Kohnityvnyy pidkhid do formuvannya anhlo-movnoyi leksychnoyi kompetentnosti studentiv ekonomichnykh spetsial'nostey [Cognitive approach to the formation of English lexical competence of students majoring in economics]. *Nauka i osvita : naukovo-praktychnyy zhurnal – Science and education: scientific and practical journal*, 10/CXXVII, 34-38 [in Ukrainian].
2. Glukhov, B. A., & Shchukin, A. N. (1993). Terminy metodiki prepodavaniya russkogo yazyka kak inostrannogo [Terms of methods of teaching Russian as a foreign language]. Moscow : Rus. yaz. 371 s. [in Russian].
3. Kubryakova, Ye. S. (2001). O kognitivnoy lingvistike i semantike termina “kognitivnyy” [On cognitive linguistics and semantics of the term “cognitive”]. *Vestnik VGU, Seriya: Lingvistika i mezhkul'turnaya kommunikatsiya – Bulletin of Voronezh University, Series : Linguistics and intercultural communication*. 4–10 [in Russian].
4. Mayboroda, S. V. (2016). Kommunikativno-kognitivnyy podkhod v obuchenii svyaznoy rechi inostrannykh studentov-medikov [Communicative and cognitive approach in teaching coherent speech of foreign medical students]. *Pedagogika vysshey shkoly – Pedagogy of higher education*, 1 (4), 66–68. Retrieved from: <https://moluch.ru/th/3/archive/21/762/> [in Russian].
5. Nikolaeva, S. Yu. (Eds.). (1999). *Metodyka navchannya inozemnykh mov u serednikh navchal'nykh zakladakh: pidruchnyk [Methods of teaching foreign languages in secondary schools: a textbook]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
6. Mirkovich, I. L. (2020). Navchannya maybutnikh zhurnalistiv inshomovnoho dialogichnoho movlennya v aspekti kohnityvno-komunikativnoho pidkhodu [Training future journalists of foreign language dialogic speech in the aspect of cognitive and communicative approach]. *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 5 – Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Series 5. Vol. 74*. 97–101 [in Ukrainian].
7. Ponomarova, O. I., Vitukhina, N. V., & Novik, S. A. (2015). Kognitivno-kommunikativnyye i individual'no-oriyentirovannyye metody prepodavaniya inostrannogo yazyka v vysshey tekhnicheskoy shkole [Cognitive and communicative and individually-oriented methods of teaching a foreign language in a higher technical school]. Retrieved from http://www.rusnauka.com/SND/Pedagogica/5_ponomarjovao.i.doc.htm [in Russian].
8. Selivanova, O. (2006). Suchasna linhvistyka : terminolohichna entsyklopediya [Modern linguistics: terminological encyclopedia]. Poltava : Dovkillya-K. [in Ukrainian].
9. Shchepilova, A. V. (2003). Kommunikativno-kognitivnyy podkhod k obucheniyu frantsuzskomu yazyku kak vtoromu inostrannomu: monografiya [Communicative and cognitive approach to teaching French as a second foreign language : monograph]. Moscow : Prosveshcheniye [in Russian].
10. Ertmer, P. A., & Newby, T. J. (1993). Behaviorism, cognitivism and constructivism; Comparing critical features from an instructional design perspective. *Performance Improvement Quarterly*, 6. 50–66.
11. Perry, J. D. (2002). Learning and cognition in education. Cognitive approaches: Basic information processing model. Retrieved from <http://education.indiana.edu/~p540/webcourse/cip.html>
12. Wilson, B. G. (1995). Maintaining the ties between learning theory and instructional design. Paper presented at the meeting of the American Educational Research Association, San Francisco, CA. Retrieved from https://www.academia.edu/17480959/Maintaining_Ties_between_Learning_Theory_and_Instructional_Design
13. Yilmaz, K. (2011). The Cognitive Perspective on Learning: Its Theoretical Underpinnings and Implications for Classroom Practices. *The Clearing House*, 84. 204–212.

Mirkovich I. L. The role of cognitive and communicative approach in the organization of teaching English professional communication to art students

The article is devoted to the problem of teaching English professional communication to fine arts students in the aspect of cognitive and communicative approach. The existing definitions of the term “cognitive and communicative approach” to the educational process given by Ukrainian and foreign scholars have been analyzed and the specifics of its use in the process of teaching students majoring in fine arts the professional communication has been determined. As for introducing cognitive and communicative approach to teaching students majoring in fine arts the foreign language, it means students' direct interaction, modeling the situations of real professional communication in a foreign language, stimulating speech and mental activity of students. The stages of teaching English professional communication to students majoring in fine arts in the aspect of cognitive and communicative approach have been defined. A set of methodological actions for the development of foreign language professional dialogue and monologue communication skills, namely: analysis, combination and transformation of professional texts, generating of own ideas, analogy, planning of algorithms of performance of educational actions in a foreign language, has been introduced into practice. The groups of exercises to be introduced at each stage have been developed. At the I – cognitive and enriching – stage such exercises as: language ones and transformative ones, which have the aim of forming professional linguo-communicative minimum of fine arts students, have been suggested. At the II – cognitive and active – stage such exercises as: transformative, analytical, receptive and reproductive, conditionally communicative with the aim of forming English professional pre-speech skills have been suggested. At the III – cognitive and communicative – stage such exercises as: communicative and cognitive with the aim of forming English professional speech skills have been suggested. During the teaching process the students' monologue and dialogue skills are formed in a complex unity and integrity. All above-mentioned methodological actions are fulfilled in the aspect of cognitive and communicative approach in a foreign language.

Key words: English professional communication, cognitive and communicative approach, a set of methodological actions, fine arts.